

गण्डकी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय
गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल

लेखनाथ, कास्की, नेपाल

मिति :- २०८२।०७।०२

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र नियमावली २०६५ को नियम ३ बमोजिम
प्रकाशित विवरण

आ. व. २०८२।०८।३ प्रथम त्रैमासिकसम्मको (२०८२ श्रावण देखि २०८२ आश्विन मसान्त सम्म)

१. अस्पतालको स्वरूप र प्रकृति:

आयुर्वेद चिकित्सा वैदिक कालदेखि शास्त्रत रुपमा चलदै आएको चिकित्सा हो । वि. सं. २०२४ मा यस कार्यालय गण्डकी अञ्चल आयुर्वेद औषधालयको रुपमा वेगनासमा स्थापना भएको थियो । त्यस पछि वि. सं. २०५८ मा आयुर्वेद विभागबाट जिल्लामा रहेका साधारण औषधालयहरुको आर्थिक कारोबार जिल्लास्तरीय कार्यालयबाट गर्ने निर्णय भए अनुसार सदरमुकाम बाहिर रहेका जिल्लास्तरीय कार्यालयहरु जिल्ला सदरमुकाम ल्याउने नीति अनुसार लेखनाथ ३, अर्घौंमा रहेको लेखनाथ आयुर्वेद औषधालयको भवनमा स्थानान्तरण गरि यहाँ स्थित औषधालयलाई वेगनास आयुर्वेद औषधालयको रुपमा वेगनासमा स्थानान्तरण गरिएको थियो । यसपछि निरन्तर रुपमा यस कार्यालय पुरानो अर्घौं बजारमा संचालनमा रहेको छ । देशको संघिय संरचना अनुसार यस कार्यालय प्रदेश अन्तर्गत रही गण्डकी प्रदेश सरकारको २०७७ वैशाख २३ को निर्णय अनुसार गण्डकी आयुर्वेद औषधालयको नाममा रहेको छ । त्यसै गरी गण्डकी प्रदेश सरकारको मिति २०८१ मंसिर १२ को निर्णय अनुसार गण्डकी आयुर्वेद अस्पतालको नामाकरण भई २०८२ वैशाख १० गतेबाट २५ सैयायुक्त अन्तरंग सेवा संचालनमा छ । यस अस्पतालले स्थापना देखि नै आयुर्वेद चिकित्सा सेवा दिदै आइरहेको छ ।

२. अस्पतालको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- नेपाल तथा सरकारद्वारा सञ्चालित आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु गर्ने ।
- अन्य दैनिक प्रशासनिक कार्यहरु गर्ने ।

३. क) कर्मचारी दरबन्दी तैरिज र पदपूर्ति विवरण :

सि.नं.	सेवा	समूह	उपसमूह	पद	तह	रिक्त रहेको दरबन्दी संख्या	कैफियत
१	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	कन्सल्टेण्ट आयुर्वेद विज्ञ	९/१०	१	नयाँ ओएनएम बाट थपिएको
२	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	काय-चिकित्सा	कन्सल्टेण्ट काय-चिकित्सक	९/१०	१	“
३	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	शल्य तथा संज्ञाहरण	कन्सल्टेण्ट शल्य चिकित्सक	९/१०	१	“
४	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	स्त्रीरोग तथा प्रसुती	कन्सल्टेण्ट स्त्रीरोग तथा प्रसुती	९/१०	१	“
५	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	आयुर्वेद चिकित्सक	८	३	नयाँ ओएनएम बाट थपिएको तथा पुरानो (१) रिक्त नरहेको
६	प्रदेश स्वास्थ्य	फिजियोथेरापी	-	फिजियोथेरापिष्ट	७/८	१	नयाँ ओएनएम बाट थपिएको
७	प्रदेश स्वास्थ्य	मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी	ज.मे.ल्या.टे.	ल्याव टेक्निसियन	५/६/७	१	“
८	प्रदेश स्वास्थ्य	रेडियोग्राफी	रेडियोग्राफी	रेडियोग्राफर	५/६/७	१	“
९	प्रदेश स्वास्थ्य	विविध	एनेस्थेसिया	एनेस्थेसिया सुपरभाइजर	५/६/७	१	“

१०	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	कविराज	५/६/७	२	मिति : नयाँ ओएनएम बाट थपिएको तथा पुरानो (१) रिक्त नरहेको
११	प्रदेश स्वास्थ्य	अकुपंचर	-	अकुपंचर सुपरभाइजर	५/६/७	१	नयाँ ओएनएम बाट थपिएको
१२	प्रदेश स्वास्थ्य	जनरल नर्सिङ	-	स्टाफ नर्स	५/६/७	४	“
१३	प्रदेश स्वास्थ्य	मेडिकल रेकर्ड	-	मेडिकल रेकर्ड सुपरभाइजर	५/६/७	१	“
१४	प्रदेश प्रशासन	प्रशासन	-	वरिष्ठ प्रशासन सहायक	५/६	१	“
१५	प्रदेश प्रशासन	लेखा	-	बरिष्ठ लेखा सहायक	५/६	०	संघबाट कामकाजमा
१६	प्रदेश स्वास्थ्य	आयुर्वेद	जनरल आयुर्वेद	बैद्य	४/५/६	०	पुरानो (१) रिक्त नरहेको
१७	प्रदेश प्रशासन	विविध	-	हलुका सवारी चालक	श्रेणीबिहिन	१	नयाँ ओएनएम बाट थपिएको
१८	प्रदेश प्रशासन	विविध	-	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीबिहिन	४	करारमा रहेको

ख) अस्पतालमा रहने र यस अस्पताल अन्तरगत रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण :

क्र.सं.	पद (हालको)	तह/श्रेणी	कर्मचारीको नाम थर	जिम्मेवारी	कैफियत
१	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.शंकर गौतम	निमित्त अस्पताल प्रमुख	
२	कविराज निरिक्षक	छैठौं	श्री रामकृष्ण भूजेल मगर	प्रशासन, सूचना अधिकारी, भण्डार शाखा	
३	वैद्य निरिक्षक	छैठौं	श्री सीता शर्मा	तथाङ्ग, औषधी वितरण	
४	लेखापाल	पाँचौं	श्री कृष्ण प्रसाद पौडेल	लेखा तथा आर्थिक प्रशासन	
५	कन्सल्टेन्ट आयुर्वेद विज्ञ	नवौं	डा.दीक्षा पौडेल	कार्यक्रम करार	
६	कन्सल्टेन्ट कायचिकित्सक	नवौं	डा.सुनीता आचार्य	छात्रवृत्ति करार	
७	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.नारायण पाण्डे	कार्यक्रम करार	
८	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.सुभाष भुजेल	छात्रवृत्ति करार	
९	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.विपिन बन्धु आचार्य	छात्रवृत्ति करार	
१०	ल्याब टेक्निसियन	पाँचौं	श्री अभिषेक पहारी	कार्यक्रम करार	
११	कविराज	पाचौं	श्री मनिषा कटुवाल	ज्यालादारी	
१२	अकुपञ्चर सहायक	पाचौं	श्री सोस्तिका श्रेष्ठ	कार्यक्रम करार	
१३	स्टाफ नर्स	पाचौं	श्री संगम बस्नेत	कार्यक्रम करार	
१४	स्टाफ नर्स	पाचौं	श्री मनिसा घिमिरे	कार्यक्रम करार	
१५	स्टाफ नर्स	पाचौं	श्री पुनम थापा	कार्यक्रम करार	
१६	स्टाफ नर्स	पाचौं	श्री कृशला लामिछाने	कार्यक्रम करार	
१७	अ.न.मी.	चौथो	श्री नितु त्रिपाठी	कार्यक्रम करार	
१८	अभ्यङ्कर्ता	प्रथम	श्री अन्जु पूर्वे	कार्यक्रम करार	
१९	अभ्यङ्कर्ता	प्रथम	श्री पवन मणि लामिछाने	कार्यक्रम करार	
२०	हलुका सवारी चालक	प्रथम	श्री किरन बहादुर थापा	दरबन्दी करार	
२१	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	श्री शोभा खनाल	दरबन्दी करार	
२२	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	श्री कविता अधिकारी	दरबन्दी करार	
२३	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	श्री सन्तोष भूजेल	दरबन्दी करार	
२४	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा.अर्जुन सापकोटा	कार्यक्रम करार, भेडावारी	
२६	अभ्यङ्कर्ता	प्रथम	श्री मन्जु ढुंगाना	प्रा.स्वा.केन्द्र, भिडावारी	

४. कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा :

- बहिरंग सेवा (OPD)
- अन्तरंग सेवा (IPD)
- निःशुल्क/सःशुल्क औषधी वितरण
- प्रयोगशाला सेवा (निःशुल्क/सःशुल्क)
- स्वस्थ जीवन कार्यक्रम परामर्श, चिकित्सकीय योग अभ्यास
- पंचकर्म अन्तर्गतको पूर्वकर्म अर्थात स्नेहन, स्वेदन, जानु वस्ति, कटि वस्ति, शिरोधारा आदि
- शल्य कर्म, क्षार कर्म, अग्नि कर्म, रक्तमोक्षण, शिरा वेद, जलौका, मर्म चिकित्सा
- जेष्ठ नागरिकहरुका लागि रसायन औषधी वितरण
- स्तनपायी आमाहरुका लागि निःशुल्क दुग्धवर्धक आयुर्वेद औषधी शतावरी वितरण

५. सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि :

क्र सं.	सेवाको किसिम	कोठा नं.	उपलब्ध सेवाहरु	समय	लाग्ने शुल्क	लाग्ने समय	जिम्मेवार शाखा तथा कर्मचारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१	विरामीको नाम दर्ता	१३	सोधपुछ/ नाम दर्ता	१०:०० देखि ३:०० बजे सम्म (शुक्रबार १०:०० देखि १:००)	नियमानुसार	तुरुन्त	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
२	बहिरङ्ग सेवा ओ.पी.डि	१ र २	विरामी परिक्षण परामर्श तथा उपचार	१०:०० देखि ३:०० बजे सम्म (शुक्रबार १०:०० देखि १:००)	निःशुल्क	तुरुन्त	प्राविधिक कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
३	अन्तरंग सेवा आई.पि.डी.	१२	विरामी भर्ना गरि उपचार	नियमानुसार	नियमानुसार	नियमानुसार	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
४	प्रयोगशाला सेवा/ल्याब सेवा	४	रगत, दिसा, पिसाव आदिको परिक्षण	विहान १०:०० बजे देखि ३:०० बजे सम्म	नियमानुसार	परामर्श अनुसार	प्राविधिक कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
५	पञ्चकर्म/ पूर्वकर्म सेवा	५	स्नेहन, स्वेदन, शिरोधारा, वस्ति, नस्य आदि	११:०० देखि ३:०० बजेसम्म	नियमानुसार	परामर्श अनुसार	सम्बन्धीत शाखा/प्राविधिक कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
६	शल्य चिकित्सा सेवा	६	क्षारसूत्र कक्ष	११:०० देखि ३:०० बजेसम्म	नियमानुसार शुल्क लाग्ने	परामर्श अनुसार	सम्बन्धीत शाखा/प्राविधिक कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
७	औषधि वितरण	९	औषधि वितरण कक्ष	१०:०० देखि ३:०० बजे सम्म (शुक्रबार १०:०० देखि २:००)	निःशुल्क	तुरुन्त	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
८	अकुपन्चर/ कपिग/मोक्सा सेवा	१२	अकुपन्चर कक्ष	१०:०० देखि ३:०० बजे सम्म (शुक्रबार १०:०० देखि २:००)	नियमानुसार शुल्क लाग्ने	परामर्श अनुसार	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
९	जडिबुटी औषधि निर्माण इकाई	१४	आयुर्वेद चूर्ण औषधि निर्माण	अस्पतालको कार्ययोजना अनुसार			सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
१०	कुटी स्वेदन कक्ष (Sauna)	८	आधुनिक वाष्पस्वेदन यन्त्रद्वारा सर्वांग स्वेदन	विहान ०८:०० बाट बेलुका ०७:०० बजे सम्म	तोकिए बमोजिम शुल्क लाग्ने	परामर्श अनुसार	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख

१ १	स्तनपायी आमालाई मातृशिशु सुरक्षार्थ स्तन्यवर्धक औषधि वितरण	१,२ र ९	दुग्धवर्धक औषधि वितरण	१००० देखि ३०० बजे सम्म (शुक्रवार १००० देखि २००)	निःशुल्क	तुरुन्त	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
१ २	स्वास्थ्य प्रवर्धन सेवा	१ र २	रसायन औषधि/दुग्धवर्धक औषधि वितरण तथा स्वस्थ जीवनशैली परामर्श/योगाभ्यास	अस्पतालको तालिका अनुसार	निःशुल्क	परामर्श अनुसार	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख
१ ३	लेखा तथा प्रशासनिक कार्य	९	लेखा र प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू	१०:०० देखि ५:०० बजे सम्म (शुक्रवार १०:०० देखि ३:००)	नियमानुसार	नियमानु सार	सम्बन्धीत शाखा/कर्मचारी	अस्पताल प्रमुख

नागरिक वडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार तथा ऐन कानूनमा तोकिए बाहेक सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि नियमानुसार हुनेछ ।

६. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकार : यस कार्यालयका कर्मचारी बैठक र कार्यालय प्रमुख

७. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी : कार्यालय प्रमुख

८. सम्पादन गरेको कामको विवरण :

अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन योजना अनुसार हालसम्म भएका प्रगति (IPD सेवा संचालन सम्बन्धी) :

- IPD सेवा संचालनको लागि कार्यक्रम करारमा गत वर्ष कार्यरत १ जना कन्सल्टेन्ट आयुर्वेद विज्ञ, १ जना आयुर्वेद चिकित्सक, १ जना कविराज, ४ जना स्टाफ नर्स, २ जना अभ्यंगकर्ताहरूको कार्यसम्पादन मुल्यांकनको आधारमा सेवा करार सम्झौता गरी सेवा निरन्तरता दिईएको ।

पूँजीगत बजेट अन्तर्गत :

- IPD सेवा संचालनको लागि आवश्यक औषधी दराज (-याक), कार्पेट, तन्ना लगायतका फर्निचर खरिद भुक्तानी बाँकी ।
- सःशुल्क फार्मसी संचालनको लागी औषधिहरू खरिद भुक्तानी बाँकी ।
- खानेपानी ट्याङ्की निर्माण प्रक्रिया अघि बढि लागत अनुमान तयार भएको ।
- मेसिनरी औजार खरिद सम्पन्न ।
- भवन निर्माणको बजेट रकमान्तर प्रक्रियामा रहेको ।
- अन्य निर्माणहरूको हकमा लागत अनुमानको लागी पत्राचार गरिएको ।

सामानिकरण बजेट अन्तर्गत :

- औषधालयमा आउने विरामीहरूको परिक्षण, परामर्श एवं निःशुल्क उपलब्ध औषधि वितरण गरिरहेको ।
- पञ्चकर्म(पुर्वकर्म), क्षारसूत्र, अग्निर्कर्म, शिरावेद, मर्म चिकित्सा, अकुपंचर चिकित्सा, प्रयोगशाला परिक्षण संचालन गरिरहेको ।
- प्रयोगशाला संचालनकालागि आवश्यक रिजेन्ट र किट आवश्यकता अनुरूप खरिद ।
- क्षारसूत्र व्यवस्थापन कार्यक्रम करारमा गत वर्ष कार्यरत अ.न.मी.को कार्यसम्पादन मुल्यांकनको आधारमा सेवा करार सम्झौता गरी सेवा निरन्तरता दिईएको ।
- यस कार्यालयको यस आ.व.को पहिलो MSS लेखाजोखा सम्पन्न ।
- IPD सेवा संचालनको लागि कार्यक्रम करारमा गत वर्ष कार्यरत १ जना कन्सल्टेन्ट आयुर्वेद विज्ञ, १ जना आयुर्वेद चिकित्सक, १ जना कविराज, ४ जना स्टाफ नर्स, २ जना अभ्यंगकर्ताहरूको कार्यसम्पादन मुल्यांकनको आधारमा सेवा करार सम्झौता गरी सेवा निरन्तरता दिईएको ।
- IPD सेवा संचालनको लागि १ जना कन्सल्टेन्ट अकुपंचर विज्ञ, रिक्त १ जना कविराजको पदपूर्ति विज्ञापन सूचना प्रकाशन ।
- भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा एकिकृत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत आयुर्वेद चिकित्सा सेवा अन्तर्गत कार्यक्रम करारमा गत वर्ष कार्यरत आयुर्वेद चिकित्सक, अभ्यंगकर्ताको कार्यसम्पादन मुल्यांकनको आधारमा सेवा करार सम्झौता गरी सेवा निरन्तरता दिईएको ।
- सःशुल्क फार्मसी संचालन गरिएको ।
- भाद्र २९ गते स्वर्ण विन्दु प्राशन कार्यक्रम संचालन ।
- कात्तिक २ गते धन्वन्तरी जयन्ती एवं राष्ट्रिय आरोग्य दिवस २०८२ सम्पन्न ।
- पंचकर्म संचालनको लागि आवश्यक औषधी खरिद गरी नियमित पंचकर्म/पूर्वकर्म सेवा संचालन ।

सशर्त बजेट अन्तर्गत :

- अस्पतालमा आउने विरामीहरूको परिक्षण, परामर्श एवं निःशुल्क उपलब्ध औषधि वितरण गरिरहेको ।
- पञ्चकर्म(पुर्वकर्म), नश्य, शिरोधारा, वस्ती, क्षारसूत्र, अग्नीर्कर्म, मर्म, अकुपंचर, रक्तमोक्षण नियमित सेवा प्रदान गरिरहेको ।
- स्वास्थ्य जीवनशैली परामर्श, जेष्ठ नागरिक एवं स्तनपायी आमा कार्यक्रम संचालन गरिरहेको ।
- अत्यावश्यक २३ प्रकारका आयुर्वेद औषधीहरूको खरिद सम्पन्न गरि निःशुल्क वितरण भईरहेको ।
- ३ वटा नागरीक आरोग्य केन्द्रहरू मध्ये सिक्लेस नागरीक आरोग्य केन्द्र, सामाग्री सहित मादी गाँउपालिका लाई हस्तान्तरण प्रक्रियामा एवं नाउडाँडा नागरीक आरोग्य केन्द्रका सामाग्रीहरू अन्नपूर्ण गाँउपालिकालाई हस्तान्तरण गरिएको ।
- प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम करारमा गत वर्ष कार्यरत ल्याव टेक्सिसियनसँग सेवा करार सम्झौता गरी प्रयोगशाला सेवा निरन्तरता दिईएको ।

९. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद :

श्री रामकृष्ण भूजेल मगर, कविराज निरिक्षक, सूचना अधिकारी, ९८५६०४८७९९
डा. शंकर गौतम, आयुर्वेद चिकित्सक, कार्यालय प्रमुख, ९८५६००५५२८

१०. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची :

- आयुर्वेद चिकित्सा परिषद् ऐन, २०४५
- आयुर्वेद स्वास्थ्य नीति, २०५२
- नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३
- नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०५५
- स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा स्तरोन्नति मापदण्ड सम्बन्धी निर्देशिका, २०७०
- वार्षिक रूपमा प्राप्त हुने आयुर्वेद सेवा संचालन मार्गदर्शन/निर्देशिका/मापदण्डहरु

११. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण :

बजेट/ब.उ.शी. नं.	विनियोजित बजेट	२०८२ आश्विन मसान्तसम्मको खर्च	प्रतिशत	कैफियत
चालु/३७००१०१५३	३,२८,४२,०००।	३५,३६,७२७.२०	११	
पुँजीगत/३७००१०१५४	३,२५,००,०००।	१,८६,३८१.००	१	
सशर्त/३७०११०१४३	२,८५,०००।	०.००	०	
सशर्त/३७०११०२१३	७६,३०,०००।	१,६९,२२९.००	३	
सशर्त/३७०११०११३	१४,१७,०००।	६,२९,५६०.००	४५	

१२. सार्वजनिक निकायको वेवसाईट भए सो को विवरण :- www.gaa.gandaki.gov.np

१३. सार्वजनिक निकायको परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सूचना उपलब्ध गराएको विवरण

:- माग नभएको